

Till konstitutionsutskottet
Stockholm 2017-10-27

Begäran om granskning av miljöminister Karolina Skogs agerande i frågan om EU-godkännande av glyfosat

Glyfosat är det vanligaste verksamma ämnet i växtskyddsmedel i Sverige och används främst för ogräsbekämpning på jordbruksmark. Frågan om huruvida glyfosat ska vara tillåtet att använda framöver har varit föremål för förhandlingar i EU under en tid. Den svenska positionen har hittills varit att beslut i den här typen av frågor ska baseras på vetenskapliga slutsatser.

EU:s kemikaliemyndighet (ECHA) har i ett utlåtande slagit fast att det saknas tillräckliga vetenskapliga bevis för att klassificera glyfosat som misstänkt cancerframkallande. Även FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) och Europeiska myndigheten för livsmedelsäkerhet (EFSA) har i olika rapporter dragit slutsatsen att glyfosat inte är cancerframkallande.

Den 2 oktober 2017 meddelade miljöminister Karolina Skog i ett pressmeddelande¹ att regeringen avsåg att respektera den vetenskapliga bedömningen från EU:s expertmyndigheter och därmed ställa sig bakom en förlängning av godkännandet av glyfosat på EU-nivå.

Under en indikativ omröstning den 25 oktober 2017 angående huruvida det ska vara fortsatt tillåtet att använda glyfosat inom EU röstade Sverige dock emot den föreslagna linjen om en förlängning i tio år. Genom att kommunicera en position i pressmeddelandet men sedan agera på det rakt motsatta sättet har regeringen och miljöministern vilselett eller i vart fall riskerat att vilseleda riksdagen, allmänheten och berörda näringar. Så sent som våren 2017 underströk konstitutionsutskottet vikten av att information i regeringens pressmeddelanden ska ge en korrekt och rättvisande bild (2016/17:KU20). Vid upprepade tillfällen har konstitutionsutskottet även understrukt vikten av att statsråds uttalanden är korrekta (se bl.a. 2016/17:KU20).

Regeringen ska överlägga med berört utskott i de frågor som utskotten bestämmer (RO 7 kap. 12 §). Om minst fem ledamöter i ett utskott begär det, ska utskottet besluta att överlägga med regeringen. Men den faktiska möjligheten att begära sådan överläggning försvåras avsevärt om regeringen, på det sätt som har skett i detta ärende, lämnar felaktiga uppgifter kring hur den avser att agera framöver.

Frågan om glyfosat har varit föremål för diskussion i riksdagen åtskilliga gånger, bland annat genom interpellationer och skriftliga frågor. Statsrådet borde därför ha insett att en förändring av den svenska positionen, vilken innebar en helomvändning jämfört med den position som tidigare kommunicerats, skulle vara av så stort intresse för utskottet att en överläggning sannolikt skulle bli aktuell.

Med anledning av det ovan anförda begär jag att konstitutionsutskottet ska granska om miljöministern genom sitt agerande dels har försvårat för riksdagen att utöva sin kontrollmakt och dels har begränsat utskottets faktiska möjligheter att begära överläggning i en aktuell fråga samt om regeringen har brutit i förhållande till konstitutionsutskottets praxis om vederhäftigheten i pressmeddelanden och statsråds uttalanden. Eftersom miljöministerns agerande innebär ett avsteg från hittills gällande praxis på området, att beslut ska baseras på vetenskapliga slutsatser, begär jag även att konstitutionsutskottet ska granska huruvida en sådan positionsförändring regelmässigt borde föranleda överläggning med berört utskott och att statsrådet därmed borde vara skyldig att informera utskottet om förändringen i syfte att möjliggöra detta.

Jonas Jacobsson Gjørtler (M)

¹ <http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2017/10/regeringen-paborjar-ett-utredningsarbete-med-malsattningen-att-forbjuda-privat-anvandning-av-kemiska-vaxtskyddsmedel/>